

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Grondkamers

Jaarverslag 2017

Inhoud

1	Inleiding—2
1.1	Kenschets grondkamers—2
1.2	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland—2
2	Ontwikkelingen in 2017—3
2.1	Evaluatie pachtrecht—3
2.2	Verhoging tarieven—3
2.3	Prijsonwikkeling pacht—3
2.4	E-pacht—3
3	Doorkijk naar 2018-2019—4
3.1	Digitalisering van het proces—4
3.2	E-pacht—4
3.3	Evaluatie pachtrecht—5
3.4	ICT ontwikkelingen—5
4	Prestaties—6
4.1	Werkvoorraad—6
4.2	Aantal ontvangen en afgehandelde verzoeken—7
4.3	Doorlooptijden—8
4.4	Kwaliteit—9
5	Financiën—10
5.1	Gerealiseerde uren—11
5.2	Leges—12
5.3	Direct Uitvoering gebonden Kosten—12

1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de grondkamers voor het jaar 2017. Op 1 juli 2012 is de Kaderwet ZBO's in werking getreden en zijn de grondkamers officieel zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) geworden. In dit jaarverslag worden de werkzaamheden van de vijf grondkamers en van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland voor de grondkamers over het afgelopen jaar beschreven.

1.1 Kenschets grondkamers

De grondkamers zijn vijf onafhankelijke bestuursorganen onder het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De directe opdrachtgever van de grondkamers is DG Agro, directie Europees Landbouw- en Visserijbeleid en Voedselzekerheid (ELVV).

De grondkamers zijn in het leven geroepen om goede pachtverhoudingen te bevorderen tussen pachters en verpachters. Elk college bedient een regio.

De vijf regio's zijn:

Noord: Groningen, Friesland en Drenthe

Noordwest: Noord-Holland, Flevoland en Utrecht

Oost: Overijssel en Gelderland

Zuidwest: Zuid-Holland en Zeeland

Zuid: Noord-Brabant en Limburg

Figuur 1 Indeling grondkamers

De taken vloeien voort uit de wet- en regelgeving op het terrein van het pachtrecht: Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel 5, Uitvoeringswet Grondkamers, Uitvoeringsbesluit Pacht, Pachtprizenbesluit 2007, Uitvoeringsregeling Pacht en de Wet Inrichting Landelijk gebied.

De voornaamste taken zijn het toetsen en goedkeuren van reguliere en geliberaliseerde pachtvereenkomsten, het registreren van teelpachtcontracten, het behandelen van verzoeken om te mogen verpachten voor een kortere dan de wettelijke pachtduur en het herzien van de pacht prijs op verzoek van een van de partijen.

1.2 Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De vijf grondkamers worden ondersteund door een secretariaat. Dit secretariaat, genaamd Secretariaat Juridische Colleges (SJC), is onderdeel van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO.nl).

Daarnaast zijn diverse andere afdelingen van RVO.nl betrokken bij de werkzaamheden van de grondkamers, zoals Facilitair Bedrijf voor het registreren van de pachtverzoeken, Finance & Control voor het innen van de leges en het Klant Contact Centre voor het eerste klantcontact.

2 Ontwikkelingen in 2017

2.1 Evaluatie pachtrecht

De grondkamers en RVO.nl zijn in afwachting van de herziening van het pachtrecht. Sinds de evaluatie in 2014 loopt de herziening, maar er is nog geen sprake van een gedragen wijzigingsvoorstel.

2.2 Verhoging tarieven

De tarieven van de grondkamers zijn per 1 januari 2017 verhoogd op basis van de prijscompensatie met uitzondering van de digitale e-pacht verzoeken. Dit betekent een verhoging van 1 tot maximaal 5 euro afhankelijk van het soort verzoek. Het tarief voor de digitale e-pacht verzoeken is gelijk gebleven aan dat van 2016. Een overzicht van de kosten van de grondkamers en de ontwikkeling daarin van de afgelopen jaren is te lezen in hoofdstuk 5 op pagina 10.

2.3 Prijsontwikkeling pacht

Vanuit de praktijk wordt regelmatig gevraagd om gegevens over de ontwikkeling van de pachtprizen in Nederland.

De grondkamers hebben een geheimhoudingsplicht ten aanzien van de verstrekking van pachtgegevens. Dit betekent dat gegevens over pachtprizen van los land alleen kunnen worden verstrekt indien die gegevens niet tot personen of bedrijven zijn te herleiden. Met het anonimiseren van gegevens is de geheimhouding niet automatisch gewaarborgd. Immers, de agrarische praktijk weet vaak, ook zonder namen, wie welke grond bezit of in gebruik heeft.

In 2017 is vastgesteld dat met waarborging van de geheimhoudingsplicht alleen per pachtvorm het aantal ingediende pachtvereenkomsten, de gemiddelde contractduur en de gemiddelde prijs per hectare eventueel per pachtregio verstrekt kan worden.

2.4 E-pacht

Eind april 2014 is een vernieuwde e-pachtapplicatie in gebruik genomen. Bij deze versie is het voor het eerst mogelijk om een pachtcontract volledig digitaal in te dienen en te ondertekenen. Deze mogelijkheid geldt alleen voor geliberaliseerde pachtcontracten voor zes jaar of korter. Vervolgens gaat het toetsingsproces en het terugleggen van de goedkeuring door de grondkamers ook volledig digitaal. Klanten kunnen inloggen op deze web applicatie (te vinden op mijn.rvo.nl) door middel van Digi-D of e-Herkenning. De afhandeling van deze verzoeken gaat sneller omdat meer onderdelen geautomatiseerd zijn. In 2017 was de doorlooptijd voor digitaal ingediende geliberaliseerde pachtcontracten 8 dagen tegenover 57 dagen voor op papier ingediende pachtcontracten. De leges voor het indienen van een e-pacht verzoek zijn daarom lager dan de leges voor de verzoeken die op papier worden ingediend. Ten opzichte van 2016 zijn de leges voor e-pacht verzoeken niet gestegen.

3 Doorkijk naar 2018-2019

3.1 Digitalisering van het proces

Vanaf januari 2016 worden de verzoeken die nog op papier worden ingediend bij het secretariaat verwerkt bij de centrale postontvangst van RVO.nl in Zwolle. Daar worden deze verzoeken gescand en gedigitaliseerd. Hierna kan het secretariaat de verzoeken digitaal beoordelen. De registratiewerkzaamheden nemen hierdoor af waardoor RVO.nl efficiënter kan werken en de klant sneller een beslissing zal ontvangen van de grondkamers.

Voor de klanten is ook een aantal zaken veranderd, namelijk:

- Op de pachtovereenkomst moet van alle partijen het KvK-nummer, BSN of relatienummer van RVO.nl vermeld worden. Hierdoor gaat registratie veel sneller en nauwkeuriger.
- Het pachtcontract hoeft niet meer in meervoud ingediend te worden, maar in enkelvoud. Dit is een administratieve lastenverlichting voor de indiener.
- De klant kan zijn ingediende verzoek digitaal terugvinden op mijn.rvo.nl door in te loggen met Digi-D of E-herkenning.
- De klant ontvangt een beslisbrief als het verzoek ongewijzigd wordt goedgekeurd. Het pachtverzoek met bijbehorend goedkeuringsstempel is digitaal te raadplegen op mijn.rvo.nl.

In 2016 heeft zowel de klant als het secretariaat moeten wennen aan de nieuwe werkwijze. Op basis van de ervaringen in 2016 zijn de werkprocessen in 2017 verder geoptimaliseerd. Dit heeft er toe geleid dat de afhandeltijden in 2017 significant gedaald zijn. In 2018 wordt nog een verdere lichte daling verwacht.

Zoals verwacht hebben de veranderingen voor de klant en de aanpassing van de werkwijze binnen het secretariaat geleid tot meer klantvragen. In 2017 is het aantal klantvragen weer afgenomen omdat steeds meer klanten vertrouwd zijn met de nieuwe werkwijze. De daling zal naar verwachting ook in 2018 nog doorzetten.

3.2 E-pacht

Vanaf 2012 is het mogelijk een pachtverzoek voor geliberaliseerde pacht voor 6 jaar of korter digitaal in te dienen. Dit is goedkoper en sneller. De eerste jaren groeide het aantal digitaal ingediende pachtverzoeken langzaam naar 11,18% (1.956 contracten) in 2016. In 2017 is het aantal digitaal ingediende pachtverzoeken echter weer licht gedaald naar 10,54 % (1.845 contracten).

Deze trendbreuk werd niet verwacht. Uit onderzoek bij veel-indieners is gebleken dat men niet kiest voor digitaal indienen omdat de gegevens uit het eigen registratiesysteem niet digitaal overgezet kunnen worden in de e-pacht aanvraag. In 2018 wordt onder andere onderzocht of er mogelijkheden zijn hier een webservice voor aan te bieden. Daarnaast wordt in 2018 de mogelijkheid onderzocht om het digitaal indienen verder te vereenvoudigen en ook voor de overige pachtvormen mogelijk te maken.

3.3 Evaluatie pachtrecht

Zoals in hoofdstuk 2.1 al is vermeld, is nog niet duidelijk hoe de werkzaamheden en bevoegdheden van de grondkamers er exact uit gaan zien na een wijziging van de pachtregelgeving. De grondkamers verwachten hier in 2018 meer duidelijkheid over te krijgen.

3.4 ICT ontwikkelingen

De huidige registratie van pachtgegevens is alfanumeriek en onvoldoende geschikt voor hergebruik en opvraagbaarheid. Aan de behoefte betrouwbare pachtdata beschikbaar te hebben kan onvoldoende invulling gegeven worden omdat het huidige registratiesysteem verouderd en gebruiksonvriendelijk is.

De ideale pachtregistratie is digitaal, zowel alfanumeriek als geografisch ingericht, wordt gekoppeld aan bestaande basisregistraties en maakt het mogelijk data in te zien en te hergebruiken.

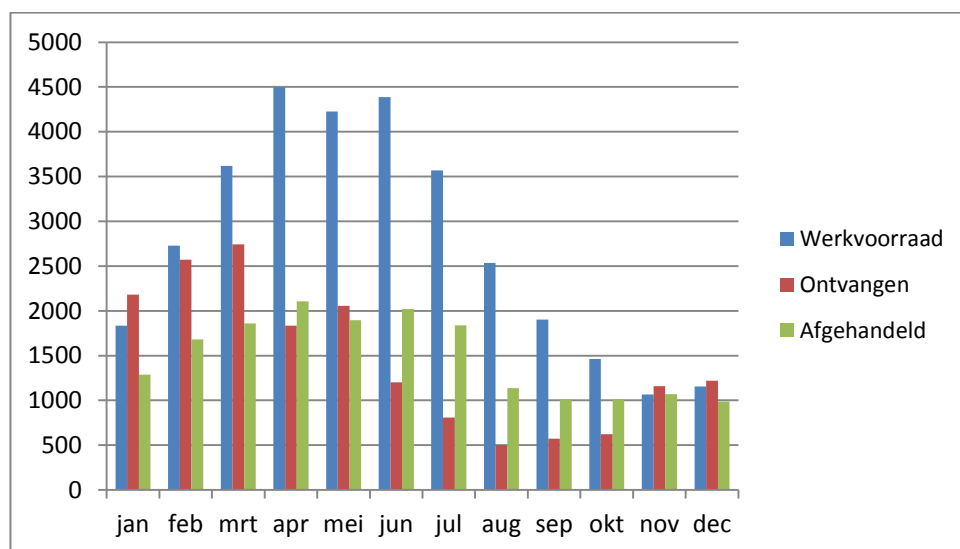
Om dit te realiseren wordt in 2018 een voorbereidend onderzoek gedaan waarbij de focus ligt op technische wensen, juridische voorwaarden en (op hoofdlijnen) op financiële kosten en baten. Voorwaarde in de ontwikkeling van een nieuw systeem is dat dit wordt opgezet als 'no-regret-actie'. Gewijzigde of nieuwe pachtvormen voortvloeiend uit het wijzigen van het pachtstelsel moeten in het systeem opgenomen kunnen worden. Ook moet het nieuwe registratiesysteem eenvoudig zijn aan te sluiten op het instrumentarium dat vanuit de Omgevingswet ontwikkeld wordt.

4 Prestaties

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op het aantal afgehandelde verzoeken in 2017, de werkvoorraad en de doorlooptijden.

4.1 Werkvoorraad

In figuur 2 is de werkvoorraad van 2017 afgezet tegen het aantal ontvangen en afgehandelde verzoeken. Het merendeel van de verzoeken wordt in de eerste helft van het jaar ontvangen waardoor de werkvoorraad op loopt. In de tweede helft van het jaar komen er minder verzoeken binnen en kan de werkvoorraad weer teruggebracht worden.

Figuur 2 Verloop werkvoorraad en ontvangen en afgehandelde verzoeken in 2017

4.2 Aantal ontvangen en afgehandelde verzoeken

Het aantal ontvangen verzoeken verschilt per grondkamer. Gemeten naar het aantal ontvangen verzoeken is Oost de grootste Grondkamer en is Noordwest de kleinste. Iedere grondkamer heeft echter zijn eigen kenmerkende verzoeken. Zo komen bijvoorbeeld uit het Westland veel verzoeken voor een kortere pachtduur en contracten voor bedrijfsgebouwen, omdat hier veel kassen liggen. In onderstaande tabel 1 zijn de aantallen per grondkamer inzichtelijk gemaakt.

Grondkamer	Werkvoorraad per 01-01-2017	ontvangen in 2017	Afgehandeld in 2017	Werkvoorraad per 31-12-2017
Noord	166	3478	3489	155
Noordwest	352	2358	2449	261
Oost	543	4588	4784	347
Zuid	505	4486	4636	355
Zuidwest	267	2597	2560	304
Totaal	1.833	17.507	17.918	1.422

Tabel 1 Overzicht verzoeken in 2017 uitgesplitst per grondkamer

De ontvangen verzoeken zijn in tabel 2 ingedeeld per pachtvorm. Het merendeel (90%) van de verzoeken bestaat uit geliberaliseerde pachtcontracten voor zes jaar of korter waarbij géén prijstoets hoeft plaats te vinden. De afhandeltijd voor een dergelijk contract is lager dan de afhandeltijd voor de overige contracten.

Pachtvorm	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eenmalige pacht	19	17	4	4	4	3
Geliberaliseerd art 397:1	16.769	16.517	17.446	16.335	15.827	15.662
<i>waarvan e-Pacht</i>	140	250	220	843	1.956	1.845
Geliberaliseerd art 397:2	122	106	101	84	65	78
Reguliere pacht	1.938	2.018	1.776	1.671	1.358	1.457
Teelpacht	167	156	116	126	84	86
Herziening Pachtprijs	145	149	102	51	74	114
Overige verzoeken	183	125	118	110	85	107
Totaal ontvangen verzoeken	19.483	19.338	19.883	18.381	17.497	17.507

Tabel 2 Overzicht ontvangen verzoeken 2012-2017 uitgesplitst naar pachtvorm

In 2017 is het aantal verzoeken marginaal toegenomen ten opzichte van 2016. Bij de Eenmalige pacht en de Geliberaliseerde pacht art 397:1 is het aantal ingediende verzoeken licht afgenomen. Alle andere categorieën laten een lichte stijging zien. De dalende trend van het totaal aantal verzoeken is in 2017 niet doorgezet. Wat opvalt is dat de daling bij geliberaliseerd art 397:1 beperkt is en dat het aantal Reguliere pacht verzoeken weer toeneemt na een aantal jaren van stevige daling. Daarnaast valt op dat met betrekking tot Herziening pachtprijs het aantal verzoeken nu voor het tweede jaar op rij weer flink stijgt.

4.3 Doorlooptijden

Voor de e-pachtcontracten en het merendeel van de papieren geliberaliseerde pachtcontracten voor zes jaar of korter is ook dit jaar weer ingezet op een afhandeltermijn van minder dan zes weken (mits verzoek compleet is). Deze termijn is vergelijkbaar met de termijn uit de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). De AWB is formeel niet van toepassing op pachtverzoeken (zie art. 46 uitvoeringswet grondkamers).

In tabel 3 is de gemiddelde afhandeltijd in (kalender) dagen en het percentage binnen 6 weken afgehandelde pachtverzoeken opgenomen. De afhandeltijden zijn gemeten vanaf het moment dat het verzoek binnen komt tot het moment dat de beslisbrief verzonden wordt. De termijnen zijn dus inclusief reactietijd van klanten wanneer aanvullende informatie nodig is. Het streven is om 75% van de geliberaliseerde pachtverzoeken voor zes jaar of korter binnen 6 weken af te handelen.

	Gemiddelde afhandeltermijn in dagen			% binnen 6 wk afgehandeld		
	E-pacht	Geliberaliseerde pacht	Overige verzoeken	E-pacht	Geliberaliseerde pacht	Overige verzoeken
jan	8	48	121	100%	76%	20%
feb	7	42	86	100%	79%	24%
mrt	7	50	107	99%	53%	16%
apr	9	52	93	98%	42%	18%
mei	7	59	100	98%	36%	25%
jun	12	58	80	93%	43%	35%
jul	19	74	62	82%	26%	49%
aug	15	76	72	84%	24%	50%
sep	14	88	118	92%	25%	30%
okt	6	73	81	98%	19%	40%
nov	6	36	59	100%	76%	60%
dec	5	29	65	100%	90%	56%
gem.	8	57	82	98%	47%	35%

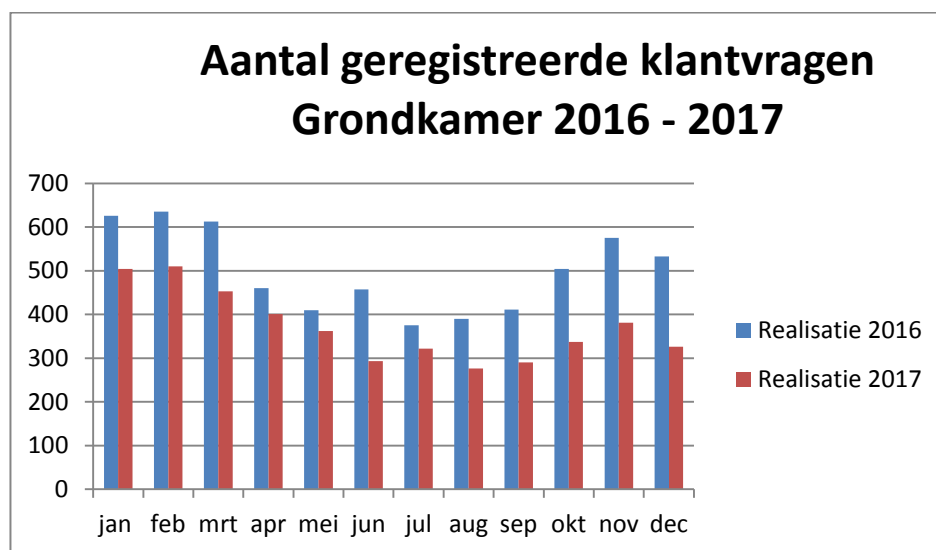
Tabel 3 Gemiddelde afhandeltermijn en percentage verzoeken dat binnen gestelde termijn is afgehandeld in 2017.

Ten opzichte van 2016 is het percentage geliberaliseerde pacht dat binnen 6 weken afgehandeld werd in 2017 gestegen van 37% naar 47%. Inclusief de e-pacht verzoeken komt het totaal binnen 6 weken afgehandelde geliberaliseerde pacht uit op 50,4%. Hiermee is in 2017 een flinke stap gemaakt richting het gewenste percentage van minimaal 75%.

Voor veel overige verzoeken is het niet mogelijk om deze binnen zes weken af te handelen vanwege benodigde taxaties, reactietermijnen van klanten op een voorlopig oordeel en het vergaderrooster van de grondkamers waarop deze verzoeken meer dan één keer geagendeerd moeten worden.

4.4 Kwaliteit

Als gevolg van de veranderde werkwijze is het aantal vragen (telefonisch, email) in 2016 hoger geweest dan in voorgaande jaren. Het betrof vooral vragen over het proces (nieuwe werkwijze) en de doorlooptijd. In 2017 is het aantal klantvragen al weer flink gedaald. In onderstaande grafiek wordt het aantal klantvragen per maand weergegeven voor zowel 2016 als 2017.

Figuur 3: aantal geregistreerde klantvragen Grondkamer 2016-2017

In 2017 zijn er 4.455 klantvragen binnen gekomen en afgehandeld. Dit is 25 % minder dan in 2016 (5.989 klantvragen). De daling is vooral te wijten aan het feit dat de klanten inmiddels beter bekend zijn met de nieuwe procedure.

De grondkamers hebben begin 2014 een klachtenprocedure vastgesteld welke is gepubliceerd op de website van de grondkamers (www.grondkamers.nl). De registratie en afhandeling van ontvangen klachten wordt hierdoor uniform uitgevoerd voor alle grondkamers.

Bij het Klant Contact Centre van RVO.nl is in 2017 slechts 1 klacht binnengekomen over de Grondkamers. Daarnaast is ook bij de Grondkamers zelf 1 klacht binnen gekomen. Daaruit kan afgeleid worden dat de kwaliteit van de geleverde diensten/producten goed is.

Het aantal ontvangen beroepszaken bij de Centrale Grondkamer is laag. In 2017 zijn 16 beroepschriften ontvangen. Dat is minder dan 1% van de voor beroep vatbare afgegeven beschikkingen door de grondkamers. Ter vergelijking: in 2016 waren dit 11 beroepschriften, in 2015 15, in 2014 16 en in 2013 27.

5 Financiën

De uitgaven van de grondkamers en de uren die RVO.nl maakt ten behoeve van de grondkamers zouden gedekt moeten worden door de inkomsten uit leges. In 2017 is dit nog niet gerealiseerd. Ten opzichte van 2016 valt het te kort lager uit.

In tabel 4 is een overzicht gegeven van de inkomsten en exploitatiekosten van de afgelopen vier jaren.

	2014	2015	2016	2017
Inkomsten				
Afgehandelde contracten	19.181	19.177	17.167	17.918
Omzet (geïnde leges)	€ 2.060.157	€ 2.552.666	€ 2.240.352	€ 2.410.369
Exploitatiekosten				
Aantal gerealiseerde uren	31.410	30.460	28.209	27.670
Uurtarief	T1 €78,00 T2 €93,60 T3 €119,70	T1 €77,40 T2 €93,30 T3 €119,80	T1 €79,50 T2 €95,80 T3 €123,00	T1 € 80,40 T2 € 96,90 T3 € 124,00
Kosten (uur x tarief)	€ 2.584.277	€ 2.457.052	€ 2.376.230	€ 2.314.348
Direct Uitvoering gebonden Kosten tav grondkamers	€ 342.908	€ 380.527	€ 504.304	€ 489.984
Resultaat	€ -867.028	€ -284.913	€ -640.182	€ -393.963
Niet retribueerbare kosten			€ -360.000	€ -215.000
Resultaat Grondkamers			€ -280.182	€ -178.963

Tabel 4 Inkomsten en exploitatiekosten grondkamers over de periode 2014-2017

Toelichting:

Leges: In de definitieve begroting voor 2017 was rekening gehouden met te ontvangen leges á € 2.400.000. De realisatie ligt met € 2.410.369 iets hoger. Dit komt doordat de werkvoorraad eind 2017 ongeveer 400 lager is dan een jaar eerder. Er is dus meer afgehandeld en gefactureerd.

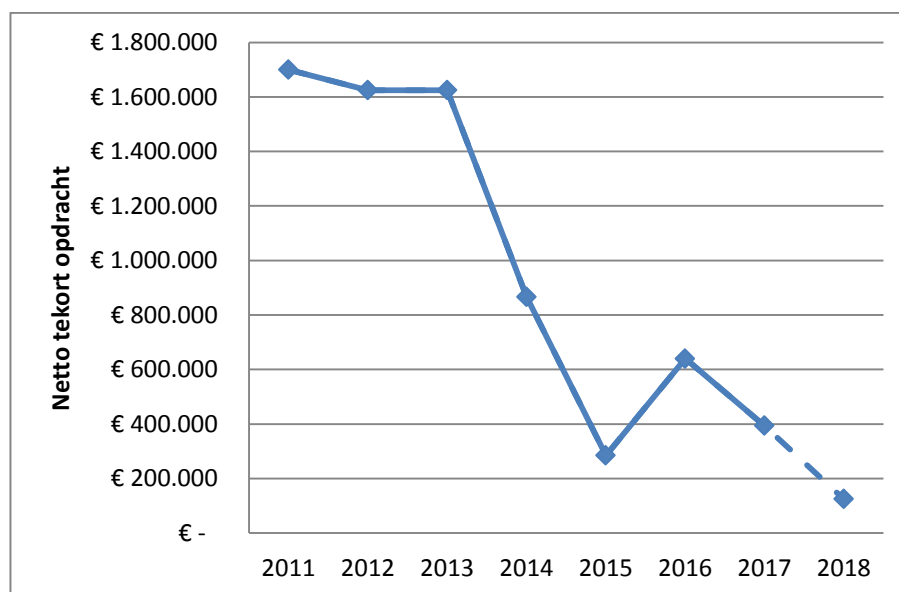
Gerealiseerde uren: Het aantal gerealiseerde uren voor 2017 en daarmee de personeelskosten is ten opzichte van 2016 opnieuw afgenomen. In 2017 zijn meer dossiers afgehandeld (+751) in minder uren (-539). Dit is de doorwerking van de digitaliseringsslag die in 2015/2016 gemaakt is en het afgenomen aantal klantvragen.

Direct uitvoering gebonden kosten: De direct uitvoering gebonden kosten voor de Grondkamers vallen iets lager uit dan in 2016 (-3%). Zie paragraaf 5.3 voor de nadere toelichting.

Niet retribueerbare kosten: Een deel van de kosten met betrekking tot ICT, Klantcontact en Facilitair zijn aan het einde van het jaar versleuteld over het totale opdrachten pakket van RVO.nl. Op verzoek van de opdrachtgever vallen deze niet

onder de retribueerbare kosten. Dit betreft € 215.000. Gecorrigeerd voor dit deel is het tekort in 2017 voor de Grondkamers € 393.963 - € 215.000 = € 178.963.

In figuur 4 wordt een overzicht gegeven van het tekort over de periode van 2011 tot en met 2017.

Figuur 4: Netto financieel tekort voor grondkamers over de periode 2011-2017

5.1 Gerealiseerde uren

De gemaakte uren zijn weergegeven in tabel 5. Eén fte is omgerekend 1.435 productieve uren op jaarbasis. Het merendeel van de uren wordt gemaakt door het secretariaat van de grondkamers bij RVO.nl ten behoeve van registratie, beoordeling en afhandeling van de pachtverzoeken. Daarnaast wordt het secretariaat ondersteund door andere afdelingen van RVO.nl.

De gemaakte uren van de voorzitters en secretarissen van de grondkamers staan apart vermeld.

Procesonderdeel	Uren		
	Tariefgroep 1	Tariefgroep 2	Tariefgroep 3
Registratie en afhandeling pachtverzoeken	16.129	85	2
Klantcommunicatie	2.295	771	2
Inning van leges	1.382	5	
ICT werkzaamheden	63	472	50
Management & ondersteuning RVO.nl	359	1.046	54
Werkzaamheden secretarissen grondkamers		2.768	
Werkzaamheden voorzitters grondkamers	2.188		
TOTAAL	22.414	5.148	108

Tabel 5 Gemaakte uren ten aanzien van werkzaamheden grondkamers in 2017

Formeel behoren de uren van de voorzitters in tariefgroep 3 geplaatst te worden. Aangezien zij echter geen werkplek en andere ondersteuning van RVO.nl krijgen, is dit sinds 2014 al teruggebracht naar tariefgroep 1.

De salarissen van de voorzitters en secretarissen worden door RVO.nl uitbetaald en zijn conform inschaling van het management van RVO.nl. De *Wet normering topinkomens* is dan ook niet van toepassing op de inkomens van de voorzitters en secretarissen van de grondkamers.

5.2 Leges

In tabel 6 is een uitsplitsing van de gefactureerde leges in 2017 naar pachtvorm weergegeven. De tarieven voor geliberaliseerde pacht voor zes jaar of korter zijn per 1 januari 2017 verhoogd van € 127 naar € 128. Het tarief voor e-pachtverzoeken is niet verhoogd en is nog steeds € 100. Voor de overige pachtvormen is het tarief afhankelijk van de pacht prijs en de geldende regionorm waardoor het tarief per verzoek moet worden vastgesteld. Er geldt echter wel een minimum en maximum tarief. Dit is voor 2017 verhoogd met maximaal € 5. De tarieven komen overeen met de kosten die gemaakt worden om het verzoek te toetsen en af te handelen.

Pachtvorm	Aantal	Tarief	Leges
Geliberaliseerde pacht zes jaar of korter	15.811	vast	€ 1.912.239
Overige pachtvormen	2.107	variabel	€ 498.130
Totaal	17.918		€ 2.410.369

Tabel6: leges naar pachtvorm.

5.3 Direct Uitvoering gebonden Kosten

De direct uitvoering gebonden kosten (DUK), zoals weergegeven in tabel 7, zijn de extra kosten die de vijf grondkamers en RVO.nl maken voor de uitvoering van de opdracht.

Categorie DUK	2015	2016	2017
Vacatie- en taxatiegelden	€ 252.632	€ 239.401	€ 272.488
Vergaderkosten grondkamers	€ 2.884	€ 7.049	€ 8.153
Reiskosten voorzitters	€ 1.253	€ 285	€ 391
Porti- en verzendkosten	€ 43.135	€ 26.980	€ 27.584
ICT kosten	€ 78.322	€ 188.639	€ 167.505
Klant Contact Centre (KCC)	€ 1.744		€ 503
Scankosten	€ 0	€ 38.984	€ 10.157
Overig	€ 557	€ 2.966	€ 3.202
Totaal	€ 380.527	€ 504.304	€ 489.984

Tabel 7 Directe Uitvoering gebonden Kosten

De vacatiegelden is het bedrag dat leden en deskundigen van de grondkamers ontvangen voor het bijwonen van de maandelijkse vergaderingen van de grondkamers. De leden en deskundigen ontvangen hiervoor een vast uurtarief en de uren worden gedeclareerd bij RVO.nl. In 2017 was dit uurtarief € 80.

Taxaties worden uitgevoerd door deskundigen van de grondkamer die de uren hiervoor bij RVO.nl declareren. In 2017 zijn totaal 275 taxaties uitgevoerd voor verzoeken waarbij de pacht prijs niet reëel lijkt te zijn en boven de regionorm uitkomt. Een gemiddelde taxatie duurt 4,5 uur. Ter informatie: het aantal taxaties in 2016 was 186. Het hogere aantal taxaties is de belangrijkste reden voor de kosten stijging ten opzichte van 2016.

De ICT kosten zijn nagenoeg gelijk aan die in 2016. Dit is echter wel ruim boven de begroting van € 100.000. De extra kosten zijn ontstaan door dat het oplossen van een knelpunt veel duurder uitgevallen is dan op basis van de offerte verwacht had mogen worden.

De scankosten vallen in 2017 bijna 75% lager uit dan verwacht. Dit is voor een deel te wijten aan de opgedane ervaring en het daardoor efficiënter verwerken van de pacht post. Daarnaast speelt een nieuw contract met de opdrachtnemer ook een belangrijke rol.

De kosten bij de post 'Overig' hebben betrekking op zaken als vakliteratuur en noodzakelijke actualisering van naslagwerken.